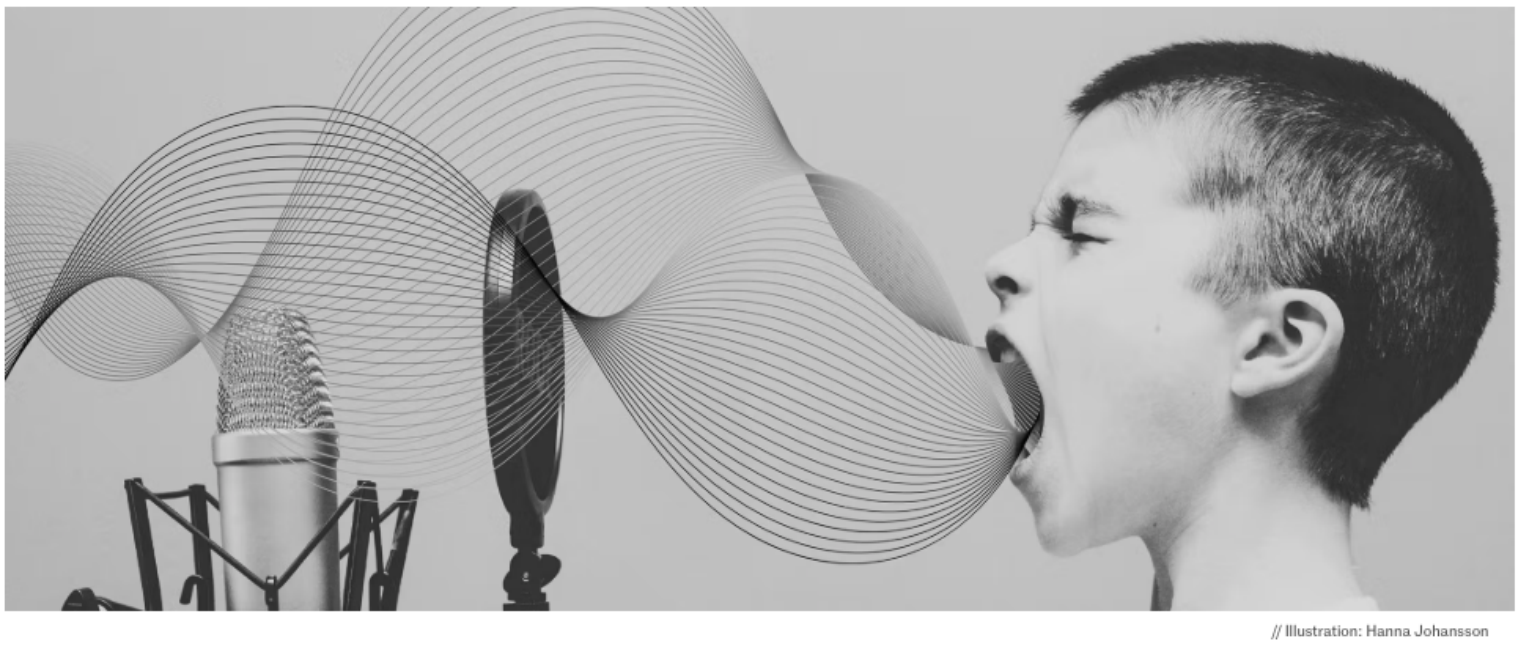
En röststyrd värld

Ljudböcker, poddar, AI-assistenter. Rösterna vi lyssnar på upptar en allt större del av våra liv. Vad är det som gör att vissa röster väcker värme och trygghet – medan andra skapar ilska?

17 min • 24 okt 2025

// Illustration: Hanna Johansson

Pontus Dahlman

Frilansjournalist som skriver om konst/design/arkitektur.

Följ

Lyssna på artikeln

Den som vill slippa undan får hålla hårt för öronen. Länge har våra trumhinnor bombarderats med röster från modernitetens apparater men aldrig har kören varit så intensiv som nu. En färsk marknadsrapport berättar att annonsinvesteringarna för den röstbaserade medieform som kallas poddar beräknas nå en halv miljard kronor 2026. Och hör detta utrop från bokbranschen:

Under 2024 ökade antalet strömningar av ljud- och e-böcker till 45,7 miljoner. För att inte tala om de syntetiska AI-rösternas kommersiella betydelse

Dags att packa joddvaskan och bege sig ut till laboratorieavdelningen vid Stockholms universitet, där det pågår försök att förklara och kartlägga sådana här saker.

Gláucia Laís Salomão är röstforskare och doktor i lingvistik. Hon är också musiker, och om det är någon som kan förklara varför en röst fångar vår uppmärksamhet är det hon.

– Jag har alltid varit intresserad av ljud, rösten som en spegel av vad det är vi vill uttrycka, säger hon.

– Inom lingvistiken är det ofta fokus på den språkliga betydelsen i det som sägs, men jag vill se paralingvistiskt på det hela, alltså: vad händer i en röst, när man uttrycker en känsla? I ljudet, rösten som vi kommunicerar med andra, måste det ju logiskt sett finnas en känslomässig, ickeverbal information.

Det är detta som är utgångspunkten för hennes forskningsprojekt vid Stockholm University Brain Imaging Centre.

– Sedan följde den här idén, att inte bara beskriva röst som en vågform, akustiskt, utan också undersöka vad som händer här, säger hon och pekar på sitt huvud. Vad händer i hjärnan när jag producerar det här ljudet, kanske bara ett kort utrop? Och vad händer i hjärnan hos en person som lyssnar på mig?

Men varför kartlägga något sådant här?

– Människor behöver i vissa lägen verkligen förstå varandra, annars skulle vi inte ha överlevt som art.

Och då räcker inte orden?

– Nej, då räcker inte orden. Rösten är en akustisk manifestation av en mycket komplex process

Den fullständiga rapporten finns att läsa här

https://www.vi.se/artikel/darfor-blir-vi-inte-stressade-av-leif-g-w-perssons-rost?34132-dl7owe16-19b5f91a5d8-a95d7bef